

KLAGANDE
Region Uppsala

MOTPART
Inspektionen för vård och omsorg

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE
Förvaltningsrätten i Karlstads dom den 9 september 2022
i mål nr 3043-22, se bilaga A

SAKEN
Föreläggande vid vite

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten upphäver förvaltningsrättens dom och Inspektionen för vård och omsorgs beslut.

YRKANDEN M.M.

Region Uppsala yrkar i första hand att kammarrätten upphäver förvaltningsrättens dom och Inspektionen för vård och omsorgs beslut. I andra hand yrkar Region Uppsala att kammarrätten beslutar att föreläggandet inte ska förenas med vite eller att vitet sätts ned till ett väsentligt lägre belopp. För det fall att föreläggandet består yrkar Region Uppsala att tidpunkten för föreläggandets fullgörande ändras till en väsentligt senare tidpunkt.

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) anser att överklagandet ska avslås.

BAKGRUND

Den 30 september 2021 beslutade IVO med stöd av 7 kap. 24 § patientsäkerhetslagen (2010:659), PSL, att förelägga Region Uppsala vid vite om 20 000 000 kr att senast den 2 december 2021 tillgängliggöra det antal vårdplatser som behövdes inom den somatiska slutenvården för att tillgodose samtliga patienters behov av ineliggande vård. Antalet skulle utgå från behov men inte understiga 30 nya platser.

Region Uppsala överklagade beslutet till Förvaltningsrätten i Karlstad som i dom den 1 december 2021, mål nr 5223-21, beslutade att det överklagade beslutet skulle bestå men flyttade fram tiden för fullgörande till den 2 februari 2022. Efter överklagande upphävde Kammarrätten i Göteborg i dom den 10 mars 2022, mål nr 7560-21, förvaltningsrättens och IVOs beslut eftersom föreläggandet inte ansågs vara tillräckligt tydligt och preciserat.

IVO förelade därefter i det nu överklagade beslutet den 14 juni 2022 Region Uppsala vid vite om 20 000 000 kr att senast den 15 september 2022 säkerställa att 612 vårdplatser finns tillgängliga på Akademiska sjukhuset i Uppsala, exklusive intensivvården, Akademiska barnsjukhuset, psykiatrin och BB, för inläggning av patienter inom den somatiska specialistsjukvården.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE*Vad målet gäller*

Frågan i målet är om det åliggande IVO:s vitesföreläggande innebär för Region Uppsala följer av PSL med tillhörande föreskrifter, dvs. om IVO har haft uttryckligt författningsstöd för att förelägga regionen vid vite att senast den 15 september 2022 säkerställa att det finns 612 vårdplatser.

Rättslig reglering

Av 5 kap. 1 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) framgår att hälso- och sjukvårdsverksamhet ska bedrivas så att kraven på en god vård uppfylls.

Enligt 3 kap. 1 § PSL ska vårdgivaren planera, leda och kontrollera verksamheten på ett sätt som leder till att kravet på god vård i bl.a. hälso- och sjukvårdslagen upprätthålls.

Av 3 kap. 2 § PSL framgår att vårdgivaren ska vidta de åtgärder som behövs för att förebygga att patienter drabbas av vårdskador. För åtgärder som inte kan vidtas omedelbart ska en tidsplan upprättas.

Om en vårdgivare inte fullgör sina skyldigheter enligt 3 kap. PSL och underlåtenheten medför en fara för patientsäkerheten ska IVO enligt 7 kap. 24 § PSL besluta om ett föreläggande. Föreläggandet får förenas med vite.

Som exempel på när det kan vara aktuellt med ett föreläggande nämns i förarbetena att en vårdgivare brister i sin kontroll av att verksamheten uppfyller kravet på god vård enligt hälso- och sjukvårdslagen, underlåter att bedriva ett kontinuerligt och systematiskt patientsäkerhetsarbete eller inte fullgör de anmälningsskyldigheter som föreskrivs i 3 kap. PSL (prop. 2009/10:210, s. 226)

Av 7 kap. 25 § PSL framgår att ett föreläggande enligt 7 kap. 24 § ska innehålla uppgifter om de åtgärder som IVO anser nödvändiga för att de påtalade missförhållandena ska kunna avhjälpas och när åtgärderna senast ska vara utförda.

En myndighet måste ha uttryckligt författningsstöd för att besluta om vitesföreläggande och ett föreläggande att vidta olika åtgärder eller att underlåta något får enbart avse sådana åligganden som följer av den aktuella lagstiftningen med tillhörande föreskrifter (HFD 2016 ref. 46).

Det ställs långtgående krav på att det av föreläggandet ska framgå vad som krävs av adressaten. I vilken utsträckning det är möjligt för en myndighet att formulera sådana konkreta åtgärder beror på hur den aktuella författningsregleringen är utformad.

Är lagstiftningen allmänt hållen och närmare föreskrifter saknas, begränsas myndighetens möjligheter att använda vitesförelägganden för att komma till rätta med konstaterade brister. Eftersom ett föreläggande att vidta olika åtgärder enbart får avse sådana åligganden som följer av den aktuella författningsregleringen, saknar myndigheten i en sådan situation möjlighet att i ett föreläggande formulera tillräckligt tydliga och konkreta åtgärder som adressaten ska vidta. En annan ordning skulle innebära att en allmänt hållen författningsreglering möjliggjorde för myndigheten att – inom ramen för den aktuella regleringens syften – i princip besluta om vilka åtgärder som helst (HFD 2020 ref. 28).

Kammarrättens bedömning

Kammarrätten anser att IVO har haft grund för att förelägga Region Uppsala att vidta åtgärder. Frågan är om det finns uttryckligt författningsstöd för den åtgärd som regionen har förelagts att vidta. Det författningsstöd som IVO åberopar i sitt beslut om föreläggande är dels 3 kap. 1 § PSL (s. 2), dels hela 3 kap. nämnda lag (s. 5).

Bestämmelserna om ett systematiskt patientsäkerhetsarbete i 3 kap. PSL är allmänt formulerade genom att vårdgivare ska planera, leda och kontrollera verksamheten på ett sådant sätt att kravet i bestämmelserna uppnås.

Vårdgivare ska utifrån identifierade risker i verksamheten vidta åtgärder för att bl.a. förebygga vårdskador. Däremot finns det inget tydligt författningskrav på att det ska finnas ett visst antal vårdplatser i förhållande till t.ex. regionens demografi. Det finns inte heller några myndighetsföreskrifter som specifikt reglerar vilket antal disponibla vårdplatser som krävs för att vid varje givet tillfälle uppfylla skyldigheterna i PSL.

Det bör vidare framhållas att den närmast målartade bestämmelsen i 3 kap. 1 § PSL innebär att vårdgivaren är fri att organisera och bedriva verksamheten efter lokala förutsättningar för att upprätthålla kravet på god vård. Det är vårdgivaren som ska identifiera, beskriva och fastställa de processer i verksamheten som behövs för att säkra verksamhetens kvalitet (Johnsson: Hälso- och sjukvårdslagen med kommentarer, Juno version 11, kommentaren till 5 kap. 1 §).

Lagstiftningen ger alltså Region Uppsala utrymme att avgöra hur den aktuella vårdplatsbristen konkret ska lösas och vilket antal vårdplatser som krävs för att upprätthålla hälso- och sjukvårdslagens krav på god vård.

Mot bakgrund av det nu sagda anser kammarrätten att IVO saknat uttryckligt författningsstöd för att förelägga Region Uppsala vid vite att säkerställa att 612 vårdplatser ska finnas tillgängliga på Akademiska sjukhuset i Uppsala. Föreläggandet ska därför upphävas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

Petter Classon

Anders Cedhagen

Nadia Boussaid Petersson
referent

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I KARLSTAD**

DOM
2022-09-09
Meddelad i Karlstad

Mål nr
3043-22

KLAGANDE

Region Uppsala

Ombud: Sven Ångquist

MOTPART

Inspektionen för vård och omsorg (IVO)

ÖVERKLAGAT BESLUT

Inspektionen för vård och omsorg (IVO)

Beslut 2022-06-14, diariennr 3.7.1-22880/2022-1

SAKEN

Vitesföreläggande enligt patientsäkerhetslagen

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

BAKGRUND

IVO förelade med stöd av 7 kap. 24 § patientsäkerhetslagen (2010:659) Region Uppsala vid vite om 20 000 000 kr att senast den 15 september 2022 säkerställa att 612 vårdplatser finns tillgängliga på Akademiska sjukhuset i Uppsala, exklusive intensivvården, Akademiska barnsjukhuset, psykiatrien och BB, för inläggning av patienter inom den somatiska specialistsjukvården.

Som skäl för beslutet angav IVO sammanfattningsvis följande. Regionen har underlåtit att planera och organisera verksamheten vid Akademiska sjukhuset utifrån det faktiska behovet av disponibla vårdplatser inom den specialiserade somatiska slutenvården. Bristen på vårdplatser har medfört allvarliga vårdskador och risk för allvarliga vårdskador. Situationen är mycket allvarlig och, sedan IVO:s senaste tillsyn, försämrad. Patienternas mest basala mänskliga och medicinska behov kan inte tillgodoses. Bristerna vid akutmottagningen är omfattande och genomgripande med påverkan på all vård och behandling som sker där. Patienter i livets slutskede vårdas i korridorer utan möjlighet till avskildhet och skydd för sin integritet och det finns uppgifter om att patienter har dött i ensamhet. Patienter drabbas av livshotande försämring till följd av utebliven läkemedelsbehandling samtidigt som tillgången till hjärtövervakningsutrustning måste prioriteras efter tillgång i stället för efter de faktiska behov som föreligger. Personalen saknar förutsättningar att följa basala, grundläggande hygienrutiner. Det är särskilt anmärkningsvärt att det förekommer sådana brister vid ett högspecialiserat akutsjukhus. Situationen har pågått under flera år utan att regionen har vidtagit åtgärder som har lett till varaktiga förbättringar. Att antalet vårdplatser ska uppgå till 612 grundar IVO på regionens egna beräkningar av behovet av vårdplatser vid Akademiska sjukhuset.

PARTERNAS TALAN

Regionen yrkar i första hand att vitesföreläggandet upphävs, i andra hand att föreläggandet inte ska vara förenat med vite, i tredje hand att vitesbeloppet sätts ned till ett väsentligt lägre belopp och i fjärde hand att tidpunkten för föreläggandets fullgörande ändras till en väsentligt senare tidpunkt. *Regionen* anför sammanfattningsvis följande.

Det är svårfattligt hur kravet på 612 vårdplatser kan relateras till ett systematiskt patientsäkerhetsarbete. Kraven enligt 3 kap. patientsäkerhetslagen är av administrativ natur och kan inte kvantifieras på det sätt som IVO:s föreläggande innebär. Det finns inga mått eller någon skala för ett systematiskt patientsäkerhetsarbete. Ett visst antal vårdplatser ett visst datum visar inte att kraven att bedriva ett systematiskt patientsäkerhetsarbete är uppfyllda. Detta särskilt som antalet vårdplatser varierar, i princip på daglig basis. Det är därmed inte visat att det finns brister i fråga om kraven enligt 3 kap. patientsäkerhetslagen. Redan på den grunden måste föreläggandet upphävas.

Formuleringen ”säkerställa att 612 vårdplatser finns tillgängliga...” ger utrymme för skilda tolkningar. Det är oklart vad IVO menar att *regionen* ska göra. Det är även oklart hur föreläggandet kan följas upp, dvs. om det har följts eller inte. Föreläggandet uppfyller således inte allmänna krav på tydlighet och precision och därmed inte heller de särskilda krav som är föreskrivna enligt 7 kap. 25 § patientsäkerhetslagen.

Uppgiften om 612 vårdplatser är lämnad av *regionen*. Det är emellertid endast en siffra som har använts som beräkningsgrund i *regionens* budgetprocess, ett underlag som använts vid medelsfördelning och inte en uppgift som är avsedd att användas som mått på vad som krävs för att kunna erbjuda en god vård.

Vitesföreläggandet saknar uppgifter om de åtgärder som anses nödvändiga för att de påtalade missförhållandena ska kunna avhjälpas. Föreläggandet uppfyller därmed inte det lagligen föreskrivna kravet på vad ett föreläggande ska innehålla. Det finns inte heller angivet i föreläggandet vad som utgör missförhållanden relaterade till bestämmelserna om vårdgivares skyldighet att bedriva ett systematiskt patientsäkerhetsarbete.

Regionen bedriver ett systematiskt patientsäkerhetsarbete och det omfattar bl.a. åtgärder för att förbättra tillgången på vårdplatser. Exempelvis beslutades i oktober 2021 om en omfattande åtgärdsplan för att stärka arbetet med att klara behovet av vårdplatser. Antalet vårdplatser på ett stort sjukhus har i det närmaste dagliga variationer beroende på personaltillgång, utbrott av smitta och säsongsvariationer. Det finns varken i lag, förordning eller föreskrifter något angivet krav på minsta antal vårdplatser relaterat till exempelvis antalet invånare i en vårdgivares upptagningsområde. Föreläggandet är så opreciserat att det objektivt sett inte kan utläsas vad som krävs för att följa detsamma.

Det föreligger en stor brist på sjuksköterskor i hälso- och sjukvården i hela Sverige. Det saknas faktiska möjligheter att rekrytera och introducera cirka 120 sjuksköterskor med allmän grundutbildning och cirka 120 undersköterskor på tre månader, vilket är den personella ökning som behövs för att öka till 612 vårdplatser. Detta ska ske samtidigt som det är allmän semesterperiod. När det gäller hyrpersonal avropar regionen dessa tjänster, men utan att alltid få ytterligare personal på plats. Med anledning av pandemin och den påföljande uppskjutna sjukvården avropar flera sjukhus hyrpersonal, vilket medför att konkurrensen är stor. Regionens upphandlade leverantörer av hyrpersonal har knappt levererat alls på senare tid. Regionen försöker konstant direktupphandla hyrpersonal, ofta utan resultat. Regionen saknar faktisk möjlighet att följa föreläggandet att bemanna en ökning av antalet vårdplatser inom en tidsrymd på tre månader. Tidpunkten måste därför, om föreläggandet ska bestå, bestämmas till en senare tidpunkt, med beaktande av vad som gäller i fråga om

tillgången på hälso- och sjukvårdspersonal, tid för rekrytering m.m. samt den tid som krävs för introduktion av ny personal.

Det finns inget angivet i patientsäkerhetslagen om vilka vitesbelopp som IVO kan förelägga regionen med. I fråga om vad som kan anses vara ett skäligt vitesbelopp anser regionen att det kan sökas ledning i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) enligt vilken förvaltningsrätt efter ansökan från IVO kan besluta att en kommun eller en region som inte verkställer beslutade insatser åläggs att betala en särskild avgift. Den särskilda avgiften fastställs till lägst 10 000 kr och högst en miljon kr. Med beaktande av detta framstår ett vite på 20 miljoner kr som oskäligt högt. Om vitet skulle utdömas så skulle det innebära att medel skulle behöva tas från en verksamhet som redan dras med stora underskott och därmed vara kontraproduktivt, i vart fall inte bidra till en förbättrad vård eller ökad patientsäkerhet.

IVO anser att överklagandet ska avslås och anför sammanfattningsvis följande. *IVO* har såväl i föreläggandet som i tidigare beslut påtalat att det under en lång tid förekommit platsbrist inom regionens somatiska slutenvård och vilka konsekvenser detta har för patientsäkerheten. I föreläggandet jämte underlag framgår med tydlighet vilka konsekvenser vårdplatsbristen har medfört för patientsäkerheten i form av omfattande och genomgripande brister med påverkan på all vård och behandling som sker på akutmottagningen. De redovisade patientfallen som framgår av föreläggandet visar att det finns en direkt och faktisk koppling mellan bristen på disponibla vårdplatser inom slutenvården och allvarliga vårdskador och risk för allvarliga vårdskador.

Det kan vidare konstateras att regionen under lång tid delat *IVO*:s uppfattning att det råder brist på vårdplatser och att det innebär fara för patientsäkerheten. Oaktat regionens redovisade åtgärder kvarstår de omfattande bristerna, vilket inte kan tolkas på annat sätt än att regionens vidtagna åtgärder inte haft förväntad effekt. Att situationen inte har förbättrats framgår även av bilaga 2

till regionens överklagande, vari beskrivs att "Det är fortsatt en ansträngd vårdplatssituation på Akademiska sjukhuset. Dagligen saknas ca 30 vårdplatser inom vuxensomatiken och ca 20–25 patienter väntar på en vårdplats på akutmottagningen". Regionen har alltså inte vidtagit nödvändiga åtgärder för att höja patientsäkerheten och fullgör därför inte sin skyldighet att, i enlighet med patientsäkerhetslagen planera, leda och kontrollera verksamheten på ett sätt som leder till att kravet på god vård i 5 kap. 1 § hälso- och sjukvårdslagen upprätthålls. Redan härigenom är det visat att IVO haft grund att förelägga regionen.

IVO har förelagt regionen att säkerställa att 612 vårdplatser finns tillgängliga för inläggning av patienter inom den somatiska specialistsjukvården. Med vårdplats avses den definition av disponibel vårdplats som framgår av Socialstyrelsens termbank, vilket innebär vårdplats i slutenvård med fysisk utformning, utrustning och bemanning som säkerställer patientsäkerhet och arbetsmiljö. I föreläggandet hänvisar IVO också till Socialstyrelsens definition av vårdplats. Vad gäller antalet platser som ska säkerställas har IVO utgått från regionens beräkning av behov av disponibla vårdplatser som regionen redovisat till IVO. Härvid ska noteras att regionen skickat det aktuella underlaget till IVO efter att IVO den 7 april 2022 begärt att få del av "vårdgivarens beräkning/analys av behovet av disponibla vårdplatser inom den somatiska slutenvården för de kommande 30 dagarna, om 3 månader samt om 6 månader". Av regionens beräkning framgår att 612 vårdplatser är "totala antalet vårdplatser på Akademiska sjukhuset exklusive intensivvården. Av handlingen framkommer inga uppgifter om att den endast utgör ett beräkningsunderlag för tilldelning av budget. IVO ifrågasätter inte att beräkningen också kan ha legat till grund för tilldelning av budget. Detta faktum motsäger inte på något sätt att siffrorna som regionen har presenterat också är i överensstämmelse med det faktiska behovet av vårdplatser.

Regionen har fått tydliga, klara, konkreta uppgifter om vilka åtgärder IVO anser är nödvändiga för att de påtalade missförhållandena ska kunna avhjälpas. Vitet är också knutet till en klart definierad prestation från regionens sida. Detta innebär att det inte finns något tolkningsutrymme i fråga om vad regionen ska göra. Föreläggandet är därmed tillräckligt preciserat.

Det är vårdgivarens skyldighet att se till att det finns den personal som behövs för att god vård ska kunna ges. Att det är svårt att anställa sjuksköterskor är inte en omständighet som fråntar regionen ansvaret. Det finns andra möjligheter att tillgängliggöra vårdplatser än genom att nyanställa personal på Akademiska sjukhuset. Regionen kan exempelvis fritt samarbeta inom den egna regionen, med andra regioner eller privata vårdgivare. Det kan därför inte anses att regionen saknar faktisk möjlighet att följa föreläggandet. Det förelagda vitesbeloppet är skäligt. Den särskilda avgift som förvaltningsrätt enligt LSS kan ålägga en region eller kommun att betala kan inte vara till ledning vid bestämmande av vitesbelopp vid förelägganden på grund av fara för patient-säkerheten.

Det är av vikt att ett vite fastställs till ett sådant belopp att det med hänsyn till adressatens ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt kan antas förmå adressaten att följa föreläggandet. Vitesbeloppet ska vidare bestämmas med hänsyn till angelägenheten av att den förelagde rättar sig efter föreläggandet, se prop. 1984/85:96 s. 25 f. och NJA 2018 s. 883. Vitesbeloppet om 20 000 000 kr är motiverat, dels eftersom föreläggandet avser att tillgodose ett samhällsintresse, dvs. patientsäker vård, som är av stor betydelse, dels eftersom vitesbeloppet måste sättas så pass högt att regionen, med dess ekonomiska resurser, ska ges ett tillräckligt kraftfullt incitament att efterkomma föreläggandet.

Som IVO framfört ovan kan föreläggandet fullgöras på andra sätt än genom nyanställning av personal på Akademiska sjukhuset eftersom det handlar om

att tillgängliggöra fler vårdplatser. Mot bakgrund av att regionen endast synes ha fokuserat på en sådan lösning och inte övervägt andra alternativ har regionen inte visat att den inte kan fullgöra föreläggandet innan den 15 september 2022. Skälen är att regionen under flera år inte har fullgjort sina skyldigheter, vilket medfört de allvarliga patientsäkerhetsrisker som har förelegat under lång tid, och fortfarande föreligger, vid Akademiska sjukhuset. Tidpunkten för fullgörandet av föreläggandet är satt i förhållande till just dessa risker.

Förvaltningsrätten har i beslut den 12 juli 2022 och den 1 augusti 2022 avslagit regionens yrkande om inhibition respektive inhibition och interimistiskt förordnande. Beslutet den 12 juli 2022 överklagades av regionen till Kammarrätten i Göteborg, som den 18 juli 2022 beslutade att inte meddela prövningstillstånd (mål nr. 3709-22). Även beslutet den 1 augusti 2022 överklagades av regionen till kammarrätten, som den 24 augusti 2022 beslutade att inte meddela prövningstillstånd (mål nr. 4207-22).

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Enligt 3 kap. 1 § patientsäkerhetslagen (2010:659) ska vårdgivaren planera, leda och kontrollera verksamheten på ett sätt som leder till att kravet på god vård i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) respektive tandvårdslagen (1985:125) upprätthålls.

I 5 kap. 1 § hälso- och sjukvårdslagen anges att hälso- och sjukvårdsverksamhet ska bedrivas så att kraven på en god vård uppfylls. Det innebär att vården särskilt ska vara av god kvalitet med en god hygienisk standard, tillgodose patientens behov av trygghet, kontinuitet och säkerhet, bygga på respekt för patientens självbestämmande och integritet, främja goda kontakter mellan patienten och hälso- och sjukvårdspersonalen och vara lätt tillgänglig.

Enligt 5 kap. 2 § samma lag ska det där det bedrivs hälso- och sjukvårdsverksamhet finnas den personal, de lokaler och den utrustning som behövs för att god vård ska kunna ges.

Om IVO finner att en vårdgivare inte fullgör sina skyldigheter enligt 3 kap. patientsäkerhetslagen, och om det finns skäl att befara att underlåtenheten medför fara för patientsäkerheten eller säkerheten för andra, ska inspektionen enligt 7 kap. 24 § samma lag, förelägga vårdgivaren att fullgöra sina skyldigheter om det inte är uppenbart obehövligt. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

Föreläggandet ska innehålla uppgifter om de åtgärder som IVO anser nödvändiga för att de påtalade missförhållandena ska kunna avhjälpas och när åtgärderna senast ska vara utförda (7 kap. 25 § samma lag).

Förvaltningsrättens bedömning

IVO har genom det överklagande beslutet förelagt regionen att vid vite om 20 000 000 kr senast den 15 september 2022 säkerställa att 612 vårdplatser finns tillgängliga på Akademiska sjukhuset i Uppsala, exklusive intensivvården, Akademiska barnsjukhuset, psykiatrin och BB, för inläggning av patienter inom den somatiska specialistsjukvården.

Innebörden av att ”säkerställa” antalet vårdplatser kan inte anses svårförståeligt och förvaltningsrätten bedömer att föreläggandet i detta avseende och även i övrigt uppfyller kravet på tydlighet för att regionen ska kunna förstå vad som åligger den enligt föreläggandet. Antalet vårdplatser grundas på vad regionen själv uppgett om det egna behovet för att vården ska uppfylla de krav på god vård som föreskrivs i patientsäkerhetslagen och hälso- och sjukvårdslagen.

Regionen har anfört att av regionen själv budgeterade antal vårdplatser inte skulle motsvara det faktiska behovet av vårdplatser. Regionen har emellertid inte visat att bedömningen av behovet av vårdplatser inom ramen för budgetprocessen skiljer sig på något avgörande sätt från bedömningen av behovet av antalet vårdplatser i verksamheten i stort. Förvaltningsrätten bedömer därför att denna invändning kan lämnas utan avseende.

Av utredningen i målet framgår att IVO under en längre tid påtalat sådana brister som är aktuella i målet. IVO konstaterade i ett beslut redan 2017 brister kopplade till att patienter behövde vårdas kvar på sjukhusets akutmottagning på grund av bristande tillgång till vårdplatser. Behovet av att säkerställa ett utökat antal platser kan under lång tid inte ha varit okänt för regionen, vilket även bekräftas av regionens egen redogörelse för behovet av utökade vårdplatser. Av utredningen i målet framgår vidare att det har varit fråga om allvarliga brister som pågått under lång tid och som äventyrat patientsäkerheten och patienters möjligheter att erhålla god vård. Mot bakgrund av de allvarliga brister som IVO redogjort för i sitt underlag till det aktuella föreläggandet, har IVO haft skäl för sin bedömning att regionen inte fullgör sina skyldigheter enligt 3 kap. 1 § patientsäkerhetslagen, samt skäl att befara att detta medfört fara för patientsäkerheten.

Sammantaget bedömer förvaltningsrätten att IVO:s föreläggande har varit befogat utifrån de brister som konstaterats i vården vid Akademiska sjukhuset i Uppsala. Regionen får vidare inom det handlingsutrymme den har som samordnande myndighet ha möjlighet att efterfölja föreläggandet. Det tidsintervall inom vilket föreläggandet ska efterföljas kan, mot bakgrund framför allt av den tid som förflutit sedan bristerna först påtalades av IVO, inte anses oskälig. Det aktuella vitesbeloppet är beräknat utifrån allvarligheten i de brister som konstaterats samt regionens omsättning. Det har inte framkommit skäl att sätta ned det vitesbelopp med vilket föreläggandet är förenat. IVO har därmed haft skäl för sitt beslut. Överklagandet ska avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. För information om hur man överklagar, se bilaga (FR-03).

Carina Ludvigsson

Rådman

I avgörandet har även deltagit nämndemännen Karin Einarsdotter Carlén, Per-Olov Karlsson och Marianne Ohlsson.

Föredragande har varit Lars Överström.

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten.*

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter:

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nå för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.